

Nenad Veličković\*

## Autoritet neznanja: prosvjetna inspekcija Kantona Sarajevo iz ugla pravnog laika

Sadržaj

1. Slučaj
2. Usmjereni inspekcijski nadzor
3. Analiza
4. Sinteza

### 1. Slučaj

Procedura za izbor komisije za odbranu jedne doktorske disertacije na Odsjeku za književnosti naroda Bosne i Hercegovine Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu započela je u septembru 2019, a do maja 2020. još nije bila okončana. Iako je time povrijeđen član 74 Pravila Fakulteta,<sup>1</sup> po svemu sudeći pitanje odgovornosti neće se postaviti niti će se uraditi analiza slučaja s ciljem da se utvrde razlozi. Akteri – dekanat i članovi Vijeća Fakulteta – učestale probleme vezane za rad ovog Odsjeka uglavnom objašnjavaju poremećenim ljudskim odnosima. To može biti tačno, ali samo ako se zna da je *poremećaj* rezultat nepomirljivih ideoloških pogleda na cilj studija i svrhu Odsjeka. Većina, bliska SDA (njen predvodnik na Odsjeku, prof. dr. Sanjin Kodrić član je predsjedništva stranke) studij književnosti vidi kao nacionalnu disciplinu, manjina (Kazaz i Veličković) tome se protive.<sup>2</sup>

---

\* Autor je vanredni profesor na Odsjeku za književnosti naroda Bosne i Hercegovine Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, pokretač i odgovorni urednik magazina za pravično obrazovanje Školegijum, autor više romana, zbirki priča i dramskih tekstova, saradnik portala Peščanik i radija DW.

<sup>1</sup> Pravila Filozofskog fakulteta u Sarajevu, prečišćeni tekst, br. 01-02/178-1 od 27. 09. 2004. Prema ovom članu, komisija je dužna podnijeti izvještaj najkasnije u roku od 6 mjeseci. Zanimljivo je da taj rok ne preciziraju ni Zakon o visokom obrazovanju iz 1999. ni Zakon o visokom obrazovanju iz 2017.

<sup>2</sup> Stvarni razlog je nastojanje nekoliko članova Odsjeka bliskih SDA da ovladaju svim akademskim mehanizmima odlučivanja, koje sam u knjizi *Akademsko šarlatanstvo* (Beograd 2019) nazvao *kulturni inženjering*. Tu pokazujem kako „profesori književnosti“ oblikuju (bošnjačke) identitetske narative nastojeći istovremeno zadržati punu kontrolu nad pitanjima jezika nastave, udžbenika za dijasporu, školskih programa, strategije obrazovanja, dodjele književnih nagrada, žiriranja, recenziranja, kandidiranja za Nobelovu nagradu... Opisano je kako Odsjek za književnost(i) naroda Bosne i Hercegovine crpi svoju snagu iz činjenice da niti djeluje kao odsjek (nego je interesna grupa) niti se bavi književnošću (nego kulturinženjeringom), niti mu je interes Bosna i Hercegovina (nego status bošnjačke elite). Pokazano je i to kako akademske institucije koriste kao resurs moći i lični legitimacijski okvir, izmještajući matičnost izvan dohvata akademske kritike u programe nacionalnih kulturnih udruženja. Pri tome, a što je daleko važnije, sasvim zanemaruju svoju primarnu funkciju: školovanje nastavnog kadra u skladu s potrebama

Do komplikacija, u inače rutinskom postupku imenovanja komisije, došlo je nakon što je Kodrić suprotstavio svoj prijedlog mentorovom (Kazaz), uz obrazloženje da ovaj potonji „nije u skladu sa zakonom“ jer većina članova nije iz oblasti na koju se disertacija odnosi. Nakon što na Odsjeku, kojim rukovodi Kodrićev blizak saradnik prof. dr. Sead Šemsović, saglasnost nije postignuta, dekan Fakulteta organizuje sastanak Odsjeka s predstavnicima dekanata u septembru i predlaže nekoliko rješenja. Oglušivši se o sve te prijedloge i ostajući tvrdo pri svom, Kodrić najzad uspijeva da na elektronskoj sjednici Vijeća Odsjeka početkom decembra za svoj prijedlog dobije 6 naprema 5 glasova. Taj prijedlog prosljeđen je na decembarsku sjednicu (također elektronsku) Vijeća Fakulteta. Uprkos zahtjevu jednog člana komisije (Veličković) da se taj prijedlog povuče sa dnevnog reda sjednice, jer na njega dva od tri člana (on i mentor) nisu dali saglasnost, prijedlog je usvojen. Suočen s činjenicom da dva od tri člana komisije ne žele raditi u njoj, dekan o cijeloj situaciji na redovnoj sjednici krajem januara izvještava članove Vijeća<sup>3</sup> i predlaže komisiju u sastavu koji je predložio mentor. Vijeće usvaja prijedlog (uz 4 glasa protiv, svi sa Odsjeka) koji potom prolazi Grupaciju humanističkih nauka i biva potvrđen na Senatu Univerziteta.

Kodrić nakon toga poziva Inspekciju, o čemu izvještava i dekana.<sup>4</sup>

---

društva, koje su daleko šire od ciljeva jedne političke stranke (SDA). Akademsko šarlatanstvo (u analizi je kao predvodnik grupe prof. dr. Sanjin Kodrić) nauku vidi ili kao skup formalnih procedura koje se provode glasanjem (većine koju kontroliše) ili kao paradigmu mišljenja u funkciji kulturnog pamćenja. Na taj način suspreže i onemogućava formiranje iole značajnije kritike aktuelnih kulturnih politika, utemeljene u činjenicama i naučno vjerodostojnim argumentima. To mu se može i tako čini jer ni akademska zajednica, zaskočena u tranziciji, nema razvijena antitijela za ovu vrstu infekcije. I to je dokazano, na primjerima inertnosti Senata i političkog prostituisanja instituta za jezik i istoriju. U ovom članku dopuniću taj opis potčinjavanja akademskih vrijednosti političkim i stranačkim interesima doprinosom kantonalne Prosvjetne inspekcije.

3 "Dekan Fakulteta istakao je da je još u junu prošle godine Vijeće Fakulteta dalo nalog Odsjeku za književnosti naroda Bosne i Hercegovine, da se imenuje Komisija za ocjenu i odbranu doktorske disertacije kandidata mr. Alme Skopljak: Novopovijesni i politički roman Ive Andrića i Meše Selimovića. Iz razgovora sa šefom Odsjeka nije došlo do rezultata. Održan je još jedan sastanak sa Odsjekom i dat nalog. Ništa nije učinjeno. Organiziran je još jedan sastanak. Na tom sastanku kao profesor književnosti ponudio sam da uđem u sastav Komisije. Već nakon dva sata od prijedloga, dobio sam e-mail od kolege, koji me obavještava da nemam izbor. Zaista nemam. Uputio sam kao dekan Fakulteta pismo Rektoratu koje je prosljeđeno Pravnoj službi Univerziteta u Sarajevu. Pravna služba Univerziteta u Sarajevu je odgovorila ono što već naš Sekretar zna. Mi nikakvo rješenje nismo dobili, već sugestiju da ne raspravljamo i imenujemo Komisiju. Obratili smo se inspektorima (oboma), za savjet. Nismo dobili nikakav odgovor. Na razgovor sam primio i kandidatkinju, mr. Almu Skopljak, što je ujedno najneugodniji razgovor koji sam vodio u svojoj profesionalnoj karijeri. Stid me je bilo. Kandidatkinja sedam mjeseci čeka na imenovanje Komisije od čega joj zavisi izbor, odnosno, radni odnos. Prva obaveza je obaveza Odsjeka – to je radna obaveza Odsjeka da obezbijedi Komisiju kandidatkinji. Nakon sugestije Rektorata i oba inspektora vratit ćemo se na Komisiju koju je predložio mentor (...)" Izvor: Izvod iz zapisnika sa 13. redovne sjednice Vijeća Fakulteta, održane 27. 01. 2020.

4 "Iako sam to najavljavao više puta ranije, kao i na posljednjoj sjednici Vijeća Fakulteta, ovim putem obavještavam Vas da sam u ponedjeljak, 3. februara tekuće godine, Inspektoratu prosvjetne inspekcije KS napokon predao zahtjev za usmjereni inspeksijski nadzor u vezi sa zakonsko-pravnom utemeljenošću donošenja Odluke o imenovanju Komisije za ocjenu i odbranu doktorske disertacije Novopovijesni i politički roman Ive Andrića i Meše Selimovića kandidatkinje Alme Skopljak. Kao neko ko je na Filozofskom fakultetu rastao i odrastao od studenta do redovnog profesora, odnosno kao neko ko se gotovo već 20 godina iskreno davao Fakultetu na svaki općekoristan način, doživljavajući ga ne samo mjestom zaposlenja već svojom drugom kućom, smatram i osjećam da mi je i ljudska i akademska obaveza da Vas obavijestim o ovom i prije nego to učini nadležna inspekcija. Također, želim Vas obavijestiti i o tome da sam na ovaj korak bio doslovno prisiljen razlozima koji su Vam dobro poznati, uključujući i lično Vaše postupke kako na posljednjoj sjednici Vijeća Fakulteta, tako i ranije, pri čemu sam posebno razočaran

## 2. Usmjereni inspekcijski nadzor

Inspekcija se odazvala, izvršila *usmjereni nadzor* i donijela rješenje<sup>5</sup> kojim se:

„Naređuje (se): Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu i odgovornom licu u istom:

1. Da poništi Prijedlog komisije za ocjenu i odbranu doktorske disertacije broj: 03-09/20 od 27.01.2020. godine, za kandidata mr. Almu Skopljak sa temom 'Novopovijesni i politički roman Ive Andrića i Meše Selimovića'.
2. Da imenuje komisiju za ocjenu i odbranu doktorske disertacije za kandidata mr. Almu Skopljak sa temom 'Novopovijesni i politički roman Ive Andrića i Meše Selimovića' u skladu sa članom 46. Zakona o visokom obrazovanju ('Službene novine Kantona Sarajevo' broj 17/99) uz poštivanje procedure imenovanja komisije propisane zakonom i unutrašnjim aktima fakulteta.
3. Rok za izvršenje upravne mjere iz tačaka 1 i 2 je 30 dana od dana prijema rješenja;
4. U roku od 3 (tri) dana od dana isteka roka utvrđenog u tački 3. ovog rješenja, kantonalnom prosvjetnom inspektoratu za visoko obrazovanje dostavi dokaz o izvršenju naložene upravne mjere;
5. *Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.*“

Budući da član 109 Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo<sup>6</sup> (*Prekršaji i prekršajne kazne*, stav 1) predviđa za neprovođenje mjera kaznu pravnom licu u iznosu od 3.000,00 KM do 15.000,00 KM, a fizičkom (odgovornom) do 3.000,00 KM, jasno je zašto se dekan požurio da postupi po naređenju.

U Obrazloženju se konstatuje „činjenično stanje“: da je kandidatkinja upisana u matičnu knjigu doktorata pod rednim brojem 274/2011, da je na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta 26. oktobra 2012. Vijeće sačinilo Prijedlog komisije za ocjenu uslova kandidata i podobnosti teme doktorske disertacije, da je u vrijeme započinjanja procedure na snazi bio Zakon o visokom obrazovanju iz 1999. godine, kao i Pravila Univerziteta u Sarajevu od oktobra

---

Vašom očiglednom pristranošću i favoriziranjem s pozicije dekana Vama privatno bliskih članova Odsjeka za književnosti naroda Bosne i Hercegovine i u ovom slučaju i u nekim ranijim slučajevima. Bez obzira na to kako Vi razumijevate moje djelovanje na Fakultetu i Odsjeku, želim Vas obavijestiti i o mojem principijelnom stavu da se poštovanjem Zakona i drugih pravnih propisa u svakom društvu i zajednici čuva pravni red i poredak, te da bi tako trebalo biti i u akademskoj zajednici, koju njezina akademska čast i akademska sloboda trebaju u suštini poticati na naglašenu društvenu, pa tako i zakonsko-pravnu odgovornost. U nizu slučajeva, pa ni u ovom, to već duže vrijeme nije, nažalost, stvarno stanje na Filozofskom fakultetu, što me čini duboko zabrinutim za stanje na Fakultetu i budućnost naše akademske zajednice. Uz osjećaj tuge što sam svim ovim bio prinuđen žaliti se na instituciju u kojoj sam ljudski i akademski odrastao od studenta do redovnog profesora, to je, konačno, i suštinski razlog zašto sam se svojim zahtjevom za usmjereni inspekcijski nadzor morao obratiti Inspektoratu prosvjetne inspekcije KS, smatrajući to svojom i zakonsko-pravnom, ali i moralnom ljudskom i akademskom obavezom također. Iskreno držim do principa u koje vjerujem i istrajavam na njima bez obzira na to koliko me to lično koštalo na ovaj ili onaj način, uključujući i princip koji sam spomenuo, te ću se za svoje principe i dalje časno boriti, nastojeći istovremeno biti dokraja korektan, konstruktivan i dobrohotan kako prema Fakultetu kao instituciji, tako i prema svakom članu akademskog osoblja Fakulteta, bez razlike, uključujući i fakultetsku upravu, odnosno Vas lično. S poštovanjem, prof. dr. Sanjin Kodrić." Izvor: Sanjin Kodrić, *Obavještenje o usmjerenom inspekcijskom nadzoru*, pismo dekanu, u Materijalima za elektronsku sjednicu Vijeća Filozofskog fakulteta.

<sup>5</sup> Br. UP-1-14-12-34-02957/20-12/05 od 17. 03. 2020.

<sup>6</sup> *Sl. nov. KS 2/2017.*

2000. godine i Pravila Filozofskog fakulteta u Sarajevu iz septembra 2004. (Na posljednja dva inspektor se neće dalje pozivati.)

Uvidom u zapisnik sa 13. sjednice Vijeća Filozofskog fakulteta održane 27. januara 2020. inspektor utvrđuje da je dekan dao *prijedlog mentora u odnosu na sastav komisije za ocjenu i odbranu doktorske disertacije Alme Skopljak u sastavu: 1. prof. dr. Nenad Veličković, 2. prof. dr. Enver Kazaz, član, 3. prof. dr. Edina Murtić član*, koji je Vijeće većinom glasova usvojilo i utvrdilo prijedlog broj 03-09/20, koji je dopisom br. 01/35 proslijeđen Grupaciji humanističkih nauka i Senatu Univerziteta u Sarajevu. Na osnovu njega je Senat donio Odluku<sup>7</sup> o obrazovanju komisije.

U obrazloženju mjere/naredbe inspektorica (*Dalila Hakalović*) se poziva na član 180 stav 7 Zakona o visokom obrazovanju<sup>8</sup> kojim je propisano da „Lica koja su započela postdiplomski prije stupanja na snagu tog zakona imaju pravo steći stepen doktora prema propisima koji su bili na snazi ranije, do 30. septembra 2020.“ i na član 46 Zakona o visokom obrazovanju iz 1999. godine,<sup>9</sup> kojim je propisano da „Ocjenu uvjeta iz prethodnog člana i podobnosti doktorske disertacije vrši komisija koju na prijedlog matične visokoškolske organizacije obrazuje univerzitet. Članovi komisije iz prethodnog sastava su nastavnici visokoškolskih ustanova, naučni radnici i članovi akademije nauka i umjetnosti, od kojih svi imaju naučni stepen doktora nauka a većina je iz naučne oblasti iz koje se prijavljuje doktorska disertacija.“ – da bi zaključila:

„Pažljivom analizom izuzete dokumentacije u postupku vršenja inspeksijskog nadzora, a posebno cijeneći Prijedlog komisije za ocjenu i odbranu doktorske disertacije za kandidata mr. Almu Skopljak broj 03-09/20 od 27.01.2020. godine, *inspektor prvenstveno nije mogao utvrditi kojim naučnim oblastima pripada tema doktorske disertacije* (podv. N.V.) kandidata mr. Alme Skopljak pod nazivom 'Novopovijesni i politički roman Ive Andrića i Meše Selimovića', pa shodno tome inspektor nije u mogućnosti ni ispitati da li je predložena komisija sastavljena u skladu sa članom 46. Zakona o visokom obrazovanju, niti se to može vidjeti iz samog Prijedloga komisije.

Isto tako uvidom u zapisnik sa 13. redovne sjednice održane 27.01.2020. inspektor je utvrdio da je dekan fakulteta dao na glasanje prijedlog mentora u odnosu na sastav Komisije za ocjenu i odbranu doktorske disertacije kandidata Alme Skopljak, *iako u skladu sa Pravilnikom o organizaciji fakulteta i sistematizaciji sa opisom poslova radnika fakulteta iz 2016. godine proizilazi da je matični Odsjek nadležan da predlaže komisiju za ocjenu i odbranu doktorske disertacije, odnosno Odsjek predlaže sastav komisije, a Vijeće fakulteta imenuje komisiju*“ (podv. N.V.).

### 3. Analiza

Na ovakvo rješenje mogu se dati sljedeće primjedbe i komentari:

(1) Pomenuti član 46 govori o uslovima za članstvo u komisiji. Potrebno je, dakle, da svi članovi imaju naučni stepen doktora nauka, a da je većina iz naučne oblasti iz koje se prijavljuje doktorska disertacija. Izjava da „inspektor prvenstveno nije mogao utvrditi kojim naučnim

<sup>7</sup> Br. 01-3-146/20 od 26. 02. 2020.

<sup>8</sup> Sl. nov. KS 33/17.

<sup>9</sup> Sl. nov. KS 17/99.

oblastima pripada tema (...)“ shodno čemu „nije u mogućnosti ni ispitati da li je predložena komisija sastavljena u skladu sa članom 46. Zakona o visokom obrazovanju“ problematična je iz nekoliko razloga.

Prije svega, valjda je inspekcija u nadzor došla da bi nešto *ispitala* i *utvrdila*. Tačno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja elementarna je pretpostavka za primjenu nekog propisa. U tom smislu Zakon o inspekcijama<sup>10</sup> (član 22, *Ovlaštenja inspektora*, tačka f) ostavlja inspekciji mogućnost da “saslušava stranke, svjedoke i druga lica čija izjava je od značaja za utvrđivanje činjenica u vršenju inspeksijskog nadzora”. Da je htjela da utvrdi, utvrdila bi. To nije (bilo) teško. Utvrdila nije, a morala je!

Odsjek za književnosti naroda Bosne i Hercegovine pokriva šest oblasti: tri tzv. *matične* – bošnjačka književnost (2), hrvatska književnost (2), srpska književnost (1) i još svjetska književnost (1), metodika nastave književnosti (2) teorija književnosti (2), usmena književnost (1) i književnost naroda Bosne i Hercegovine (6). (U zagradama je broj nastavnika, potencijalnih članova komisije, koji imaju izbore na ove oblasti.)<sup>11</sup>

Inspektorica je također mogla utvrditi da nigdje nije definisana pravna obaveza (mentora, Vijeća Odsjeka, Vijeća Fakulteta...) da se dokumentaciji koja prati izradu i odbranu doktorata oblast uopšte definiše. To je očito pravni nedostatak, i inspektorica je mogla, umjesto što je demonstrirala lijenost i neznanje, „izvijestiti nadležne organe o uočenim nedostacima koji nisu posebno propisani i sankcionisani“ kako joj nalaže član 27 (*Preventivne mjere*, tačka e) Zakona o inspekcijama.

Budući da je inspektorica *usmjerena* pozivom člana Odsjeka i predsjedništva vladajuće stranke, može se pretpostaviti da sumnja u poštovanje čl. 46 dolazi od Kodrića, koji je i cijelu aferu započeo tvrdnjom da „prijedlog tročlane Komisije kolege Envera Kazaza (Veličković, Kazaz, Murtić, prim. N.V) nije u skladu s relevantnim zakonsko-pravnim propisima, gdje je eksplicitno određeno da se članovi Komisije biraju 'iz reda nastavnika koji imaju naučni stepen doktora nauka od kojih je većina iz naučne/umjetničke oblasti iz koje se prijavljuje tema', a što u prijedlogu kolege Kazaza nije slučaj.“

Ovo je laž (i ne prva Kodrićeva; u *Akademskom šarlatanstvu* zabilježeno ih je nekoliko<sup>12</sup>). Izbore na oblast književnost naroda Bosne i Hercegovine imaju i Kazaz i Murtić. Za razliku od inspektorice, Kodrić zna ko je na koju oblast izabran, a zna i ovo:

(a) Tema „Novopovijesni i politički roman Ive Andrića i Meše Selimovića“ ne odnosi se na srpsku i bošnjačku, nego na književnost naroda Bosne i Hercegovine. Izborom mentora, koji izvodi nastavu na predmetu *Interkulturalno izučavanje južnoslavenskih književnosti*, a koji je dio navedene oblasti, kandidatkinja je *odredila* i oblast.

(b) Jedini način da komisija zadovolji zakonski uvjet, tj. da dva od tri člana budu iz oblasti iz koje je tema prijavljena, jeste da budu iz oblasti književnost naroda BiH. Kodrić zna da je ova oblast i ustanovljena upravo kao rješenje za kadrovsku limitiranost i da su

<sup>10</sup> Zakon o inspekcijama Kantona Sarajevo, *Sl. nov. KS* 2/2017.

<sup>11</sup> Izvor: Plan nastave Filozofskog fakulteta za ak.g. 2019/2020. br. 02-07/79 od 11. 07. 2019.

<sup>12</sup> Na str. 52, 72, 109, 174, 190. Radi se o tvrdnjama za koje je pokazano da su bile suprotne činjenicama. Npr. da se ne treba raspisati konkurs za asistenta, jer *nema norme*. Ili da članovi komisija imaju izbore u oblasti iako to u priloženoj dokumentaciji ne piše.

sva napredovanja na Odsjeku, u posljednjih nekoliko godina, podrazumijevala izbor i u tu oblast.

Sve ovo je inspektorica mogla i morala saznati, da je stvarno radila posao za koji je plaćena i da je tražila (i našla!) odgovor na pitanje kojoj oblasti tema pripada. Najzad, pitam se kao pravni laik, šta je svrha izlaska na teren, ako ne utvrđivanje činjenica.

(2) Drugi razlog naveden u mjeri/naredbi da se odluka Senata Univerziteta u Sarajevu poništi leži u formulaciji da je „dekan fakulteta dao na glasanje prijedlog mentora u odnosu na sastav Komisije za ocjenu i odbranu doktorske disertacije kandidata Alme Skopljak, iako u skladu sa Pravilnikom o organizaciji fakulteta i sistematizaciji sa opisom poslova radnika fakulteta iz 2016. godine proizilazi da je matični Odsjek nadležan da predlaže komisiju za ocjenu i odbranu doktorske disertacije, odnosno Odsjek predlaže sastav komisije, a Vijeće fakulteta imenuje komisiju.“

Ukoliko ovu gramatički kljakavu formulaciju (*iako u skladu ... proizilazi*) prevedemo na razumljiv jezik, inspektorica je – imajući pred sobom Pravilnik o sistematizaciji<sup>13</sup> u kojem stoji (u članu 9. *Nadležnosti odsjeka/katedri*) da je odsjek nadležan za utvrđivanje prijedloga komisija za sticanje naučnog stepena doktora *do Zakonom previđenog roka* (stav n, podv. N.V) – zaključila da *Odsjek predlaže, a Vijeće imenuje*.

U vezi s ovim *zaključkom*, a na osnovu kojeg je izrečena mjera/naredba, potrebno je istaći sljedeće.

(a) Ako Odsjek ima nadležnost da do zakonom predviđenog roka utvrdi prijedlog, pa taj rok prekorači, zar nisu dekan i Vijeće Fakulteta odgovorne instance koje moraju intervenirati? Drugim riječima, nakon što Odsjek nije učinio ono što mu je u nadležnosti, dekan je, nakon konsultacija s Rektoratom i inspekcijom, opravdano preuzeo tu nadležnost.

(b) U aktu na koji se inspektorica poziva, tj. u Pravilniku o sistematizaciji, nisu navedene nadležnosti Vijeća Fakulteta. Riječ je o propustu sastavljača, tj. pravne službe Fakulteta. Zaključak je u tom smislu proizvoljan. Ne znamo da li Vijeće *samo imenuje* ili radi još nešto. Međutim, za razliku od Pravilnika, u Zakonu o visokom obrazovanju<sup>14</sup>, član 135 (*Vijeće organizacione jedinice*) stav 3, opisane su nadležnosti vijeća (fakulteta), a između ostalog i ove:

„a) donosi odluku o svim akademskim, nastavnim, naučnim, umjetničkim i stručnim pitanjima u okviru svoje nadležnosti;

g) bira rukovodioca podorganizacione jedinice na prijedlog iste;

i) predlaže komisije koje se imenuju za provođenje postupka sticanja akademske titule i zvanja prvog i drugog ciklusa studija, integrisanog studija i trećeg ciklusa studija;“

Između *donosi* odluke i *imenuje* velika je razlika, a inspektorica bi je trebala poznavati. Proizvoljnim (i pogrešnim!) *zaključkom* – *Odsjek predlaže, a Vijeće imenuje* – sugerise se procedura u kojoj se Vijeće Fakulteta ništa ne pita i ni o čemu ne odlučuje, tj. odlučuje formalno,

<sup>13</sup> Pravilnik o organizaciji fakulteta i sistematizaciji sa opisom poslova radnika Fakulteta, juni 2016.

<sup>14</sup> *Sl. nov. KS 33/2017. Ss. 29-30.* Nespretna formulacija stava 3 – "Vijeće organizacione jedinice je u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima je nadležno da" – još je jedan primjer u prilog tvrdnjama da je cijeli zakon donesen ishitreno i pod političkim pritiskom.

ono što mu *odozdo* Vijeće Odsjeka podastre. Naprotiv, Zakon samo na jednom mjestu (tačka g) daje odsjeku neku nadležnost – da *predlaže* rukovodioca (*šefa* odsjeka). To je razumljivo; tu se zaista Vijeće Fakulteta i Senat Univerziteta nemaju šta mijesati. A samo par redova niže, u tački i) nedvosmisleno je propisano da Vijeće „predlaže komisije koje se imenuju za provođenje postupka sticanja akademske titule i zvanja prvog i drugog ciklusa studija, integrisanog studija i trećeg ciklusa studija“. U tom smislu Poslovnik iz 2016. nije usaglašen sa Zakonom iz 2017. pa se inspektorica ne bi trebala ni pozivati na njega, odnosno, njena je dužnost bila da naloži usaglašavanje internih akata sa Zakonom. Odluka da ne učini ono što joj je dužnost, a učini ono što nije (da slobodno interpretira u korist *jedne strane* „u sporu“) dopušta sumnju da je nestručna ili da je ovaj nadzor obavila aljkavo ili da je radila pod političkim pritiskom da donese mjeru/naredbu kakvu je donijela.

(c) Osim što umjesto zakona primjenjuje jedan neažuriran pravilnik, inspektorica ignoriše druge akte. Npr. u isto tako neažuriranom Poslovniku o radu Vijeća<sup>15</sup> (čl. 13-16) stoji da dnevni red predlaže dekan, da svi članovi Vijeća (dakle i dekan) imaju pravo predložiti unošenje pojedinih tačaka u dnevni red, uz obrazloženje hitnosti, a o čemu se onda na početku sjednice izjašnjava Vijeće, pa je i iz toga jasno da *nadležnost* Odsjeka nije apsolutna.

Svojim jednostranim tumačenjem relevantnih propisa inspektorica je praktično oduzela pravo Vijeću Fakulteta iz prve tačke stava 3 člana 135 Zakona o visokom obrazovanju – da *donosi odluku o svim akademskim, nastavnim, naučnim, umjetničkim i stručnim pitanjima u okviru svoje nadležnosti*. Odnosno, ukinula je *zakonom* propisanu nadležnost Vijeća Fakulteta za sva pitanja koja se *pravilnikom* daju Odsjeku. Također, oduzela je pravo dekanu i članovima Vijeća da prijedloge koji dolaze iz nadležnosti Odsjeka podvrgnu kritici i u slučaju potrebe odbiju ili izmijene. U najkraćem, razvlastila je Vijeće Fakulteta u korist Odsjeka, tj. podnosioca prijave, Kodrića.<sup>16</sup>

(d) Inspektorica, dakle, svojom naredbom implicira da dekan fakulteta nije smio dati „na glasanje prijedlog mentora u odnosu na sastav Komisije za ocjenu i odbranu doktorske disertacije“ jer taj prijedlog nije došao s nadležnog odsjeka.

Zašto nije? Zar nije pitala, i zar joj dekan nije odgovorio: da Odsjek nije bio u stanju da formuliše prihvatljiv prijedlog, da su zbog toga probijeni rokovi i fakultet izložen opasnosti da ga kandidatkinja tuži, da se za pomoć, pravnu i akademsku, obraćao i inspektoratu i Rektoratu, i da su mu s obje strane prepustili da stvar riješi u okviru svojih nadležnosti.<sup>17</sup>

Iz Zapisnika o izvršenom inspekcijskom nadzoru,<sup>18</sup> koji „predstavlja činjenični osnov za donošenje (ovog) rješenja“, vidi se da je inspektorica sve to znala, ili je mogla znati. U *činjeničnom osnovu* se nalazi i konstatacija: „Na sjednici Odsjeka za književnost naroda BiH

<sup>15</sup> Poslovnik o radu vijeća Filozofskog fakulteta u Sarajevu, maj 2016.

<sup>16</sup> Što, u kontekstu knjige *Akademsko šarlatanstvo*, treba razumjeti kao za Kodrića i istomišljenike presudno važno pitanje: sav politički, ekonomski i kulturni kapital, koji generiše bošnjački nacionalistički narativ, potrebno je zadržati na Odsjeku, gdje će ga podobna većina kontrolisati i stavljati na raspolaganje stranci. Ova bi odluka inspekcije trebala biti (strateški!) pravni osnov za sve naredne slične slučajeve: Vijeće Fakulteta je njome spriječeno da se ubuduće bavi nacionalističkom zloupotrebom nauke o književnosti.

<sup>17</sup> Up. bilj. 3.

<sup>18</sup> Zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru izvršenom 05. 03. 2020. na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, br. UP-1-14-12-34-02957/20-12/05, Inspektorat prosvjetne inspekcije, Kanton Sarajevo.

koja je održana 09. 12. 2019. godine, većinom glasova usvojilo je prijedlog prof. dr. Seada Šemsovića, u vezi sa imenovanjem Komisije“. Nju je Vijeće Fakulteta 20. decembra 2019. jednoglasno usvojilo. Međutim, bilježi inspektorica, taj prijedlog dekan nije potpisao. (Valjda odluku, ako je Vijeće jednoglasno usvojilo!)

Prema istom Zapisniku, osim dekana, inspeksijskom nadzoru prisustvovala je i sekretarka fakulteta, kao predstavnica pravne službe. Ona je mogla inspektorici skrenuti pažnju na činjenicu da je sjednica Odsjeka na kojoj je *usvojen prijedlog prof. dr. Seada Šemsovića* bila elektronska, a da Odsjek za književnosti uopšte nema akt kojim definiše takav način rada. Sve što ima je Poslovnik o radu<sup>19</sup> iz 2012. godine, u kojem se elektronsko glasanje uopšte ne pominje. Pored toga, cijelo decembarsko izglasavanje komisije sa Kodrićem na čelu bilo je nedopušteno. Naime, prema Poslovniku o radu Vijeća Fakulteta, na koji se inspektorica poziva, jasno stoji u članu 11 da se elektronske sjednice sazivaju samo izuzetno i da se na njima odlučuje samo o pitanjima o kojima postoji saglasnost na Odsjeku. Ovo otvara posebno pitanje: kako je, pored pravne službe Fakulteta, takva stvar uopšte mogla doći na dnevni red elektronske sjednice 20. decembra 2020?

Dakle, inspektorica obavlja nadzor, ali korpus činjenica na osnovu kojih će donijeti rješenje sklapa sužavajući izvore. Tako zaobilazi fakultetske akte koji bi mogli „ići na ruku“ dekanu, ne konstatuje da interni akti (iz 2016) nisu usklađeni sa novim Zakonom o visokom obrazovanju (iz 2017) i ne daje nalog da se usklade, ne nalazi propuste u radu fakultetske pravne službe, ne koristi priliku da se tokom usmjerenog nadzora koncentriše na utvrđivanje ključne stvari vezane za primjenu zakona – da li su predloženi članovi izabrani na traženu oblast – nego gordijevski presijeca čvor mačem koji joj je u ruke dao član predsjedništva vladajuće stranke, podnosilac zahtjeva za inspeksijski nadzor, prof. dr. Kodrić.

Pri svemu tome, pravna služba Fakulteta, koja je na Senatu podržala potvrđeni prijedlog komisije, samo sliježe ramenima. Jer su joj ruke u džepovima s orasima, budući da nema usklađene akte, a da su i oni koje ima praktično neupotrebljivi, jer su površni, na momente nepismeni, formalni, uopšteni, kontradiktorni...

#### 4. Sinteza

Inspekcija, da zaključim, i u tome je suština ovog uratka, nije utvrdila tačno i potpuno činjenično stanje vezano za dojavu o nepoštivanju Zakona (U kojoj se netačno tvrdi da članovi komisije nemaju odgovarajuće izbore na oblast. Imaju!) – nego je uprkos svom *neznanju*, da zakon nije povrijeđen, donijela mjeru o poništenju odluke Vijeća Fakulteta i Senata Univerziteta. Time se otvara pitanje (a čijem rješenju želi doprinijeti i ovaj članak): na koji način se akademska autonomija može zaštititi od samovolje inspekcije, koja može, u okolnostima poput ovdje opisanih, biti motivisana stranačkim uticajem i interesima?

Odgovor, daleko od toga da je sveobuhvatan i dovoljan, može biti ovaj: tako da se inspekciji ostave samo savjetodavne nadležnosti u svim stvarima u kojima su presudne akademske. Konkretno: ako inspekcija ne zna da utvrdi naučne oblasti, uprkos tome što su ih kroz svoje odluke utvrdili i potvrdili Vijeće Fakulteta i Senat Univerziteta, onda ne treba u vezi s tim odlukama ni da izdaje rješenja i izriče naredbe.

<sup>19</sup> Poslovnik o radu Nastavno-naučnog vijeća Odsjeka za književnosti naroda BiH Filozofskog fakulteta u Sarajevu, br. 01-02/66 od 20. 03. 2012.